05/05/2023

Ολλανδία: Εκδήλωση μνήμης για τους Γεωργιανούς πεσόντες του Β΄ΠΠ

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Γεωργίας

Παρουσία αντιπροσωπείας του Πατριαρχείου Γεωργίας πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 4 Μαΐου 2023 επετειακή εκδήλωση τιμής και μνήμης για τους πεσόντες της εξέγερσης των Γεωργιανών στρατιωτών κατά του Γερμανικού στρατού στο Ολλανδικό νησί Τέξελ, τον τόπο όπου το 1945 (5 Απριλίου – 20 Μαΐου) εκτυλίχθηκε μια από τις τελευταίες μάχες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης τελέστηκε Επιμνημόσυνη Δέηση και εγκαινιάστηκε μνημείο για τους πεσόντες.

Παρέστησαν ο **Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Βελγίου και Ολλανδίας κ. Δοσίθεος, ο Επικεφαλής της Υπηρεσίας Δημοσίων Σχέσεων του Πατριαρχείου Γεωργίας Πρωτοπρεσβύτερος Ανδρέας Τζαγμάϊτζε και ο Αναπληρωτής Επικεφαλής Διάκονος π. Γκούραμ Τσαρελασβίλι**.

Εκφωνώντας τον χαιρετισμό του **Μακαριωτάτου Καθολικού Πατριάρχη Γεωργίας κ.κ. Ηλία Β', ο π. Ανδρέας Τζαγμάϊτζε** έκανε λόγο για τα δεινά του πολέμου και επισήμανε ότι *«ακόμα και μετά από 78 χρόνια, είναι δύσκολο να κάνουμε μια προσωπική αποτίμηση των γεγονότων εκείνης της εποχής»*.

Όπως ανέφερε, *«η πραγματική ιστορία περιμένει ακόμα να δει το φως της δημοσιότητας. Το γεγονός είναι ένα – η βία, ο άδικος πόλεμος και η αιματοχυσία είναι ένα κακό που σκότωσε και σκοτώνει πολλούς αθώους ανθρώπους τότε και τώρα»* και, μεταξύ άλλων, πρόσθεσε:

«Από την άποψή μας, όλοι οι συμμετέχοντες στην τραγωδία του Τέξελ είναι θύματα και αυτό που συνέβη σε αυτό το νησί το 1945 είναι γεμάτο αντικρουόμενα συναισθήματα. Ήττα και νίκη, προδοσία και ηρωισμός, μίσος και αγάπη, βαναυσότητα και πίστη, πόνος, θλίψη..., όλα συνδυάζονται. Σήμερα, φυσικά, υπάρχει μια άλλη ζωή εδώ και οι μνήμες του παρελθόντος διατηρούνται σε θρύλους. Ωστόσο, αυτές οι αναμνήσεις είναι που καθορίζουν την αυριανή γαλήνια

μέρα. Γι' αυτό πρέπει να θυμόμαστε τις περασμένες εποχές. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ανεγέρθηκε ξανά αυτό το μνημείο, ο εμπνευστής του οποίου είναι ο ιστορικός Σουλχάν Αμιρανασβίλι».

Καταλήγοντας την εκφώνηση του χαιρετισμού του **Πατριάρχη Γεωργίας**, ο **π. Ανδρέας Τζαγμάϊτζε** ευχαρίστησε τον ντόπιο πληθυσμό για τη φροντίδα που δείχνουν στους τάφους όλα αυτά τα χρόνια και αναφέρθηκε στην επίσκεψη του Μακαριωτάτου στο **Τέξελ** το 1999.

«Επισκέφτηκα το Τέξελ μαζί με αντιπροσωπεία το 1999 και τελέσαμε μνημόσυνο για τους αγωνιστές. Ακόμα και σήμερα, παρακαλώ τον Θεό να ελεήσει όλα τα θύματα της εξέγερσης και να τα σκεπάσει με την ελεήμονα αγκαλιά Του», σημείωσε μεταξύ άλλων.

Η εξέγερση των Γεωργιανών στρατιωτών στο Τέξελ

Κατά τη διάρκεια του **Β' Παγκοσμίου Πολέμου** οι Γερμανοί σχημάτισαν πληθώρα μονάδων επανδρωμένων με Σοβιετικούς υπηκόους. Ένας από τους σχηματισμούς αυτούς ήταν η **Γεωργιανή Λεγεώνα**. Σε αυτήν κατατάχθηκαν όχι μόνο αιχμάλωτοι του **Κόκκινου Στρατού** που ήθελαν να ξεφύγουν από τον φρικτό θάνατο που οι Γερμανοί επεφύλασσαν στους αιχμαλώτους, αλλά και αντικομμουνιστές και οπαδοί της ανεξαρτησίας της **Γεωργίας**.

Ένα από τα τάγματα της εν λόγω Λεγεώνας ήταν και το **882ο Τάγμα Πεζικού (ΤΠ) της «βασίλισσας Ταμάρα» (Θάμαρ)** το οποίο είχε δύναμη 800 περίπου Γεωργιανών και 400 Γερμανών και φρουρούσε το καλά οχυρωμένο ολλανδικό νησί **Τέξελ**. Οι Γεωργιανοί του τάγματος ήταν σχεδόν όλοι πρώην στρατιώτες του **Κόκκινου Στρατού** που είχαν αιχμαλωτιστεί.

Το **882ο ΤΠ** είχε συγκροτηθεί στην Πολωνία τον Ιούνιο του 1943 και από τον Σεπτέμβριο του 1943 στάθμευε στην **Ολλανδία**. Στον τομέα του Τέξελ στάλθηκε τον Φεβρουάριο του 1945. Στα τέλη Μαρτίου οι Γερμανοί αποφάσισαν να στείλουν το τάγμα στην ηπειρωτική Ολλανδία για να πολεμήσει κατά των Συμμάχων. Αυτή ήταν και η αφορμή της εξέγερσης των Γεωργιανών που ξέσπασε τη νύκτα της 5ης προς 6η Απριλίου 1945 και διήρκεσε έως τις 20 Μαΐου, δηλαδή 12 ημέρες μετά τη λήψη του **Β’ Παγκοσμίου** στην Ευρώπη.

Υπό την ηγεσία του **Σάλβα Λολάζντε**, σμηναγού της Ερυθράς Αεροπορίας που είχε αιχμαλωτιστεί και υπηρετούσε στο 882ο ΤΠ με τον βαθμό του υπολοχαγού, οι Γεωργιανοί επιτέθηκαν στους Γερμανούς την ώρα που οι περισσότεροι κοιμόταν και τους κατάσφαξαν με μαχαίρια, ξιφολόγχες και πτυοσκάπανα. Επίσης σκότωσαν και τους Γερμανούς φρουρούς που όμως πρόλαβαν να πυροβολήσουν ειδοποιώντας έτσι τις φρουρές των παράκτιων πυροβολείων.

Σάλβα Λολάζντε

Οι Γεωργιανοί είχαν έρθει σε επαφή με την ολλανδική αντίσταση ενώ αναμενόταν και απόβαση των Συμμάχων. Οι Ολλανδοί αντιστασιακοί πράγματι ενώθηκαν με τους Γεωργιανούς και βοήθησαν. Η απόβαση των Συμμάχων όμως δεν έγινε ποτέ. Οι Γερμανοί από την πλευρά τους, αν και είχαν ήδη χάσει τον πόλεμο και το γνώριζαν, αντέδρασαν άμεσα…

Αμέσως το 163ο Σύνταγμα Πεζοναυτών, δυνάμεως 2.000 ανδρών, αποβιβάστηκε στο νησί υπό την κάλυψη των παράκτιων πυροβόλων. Ακολούθησαν άγριες μάχες πέντε εβδομάδων. Οι Γεωργιανοί και οι Ολλανδοί πολέμησαν πραγματικά ηρωικά. Στις 25 Απριλίου ο Λολάζντε σκοτώθηκε, αλλά η αντίσταση συνεχίστηκε, ειδικά στην περιοχή Έιρλαντ και στον φάρο του νησιού.

Οι Γερμανοί δεν έπιαναν αιχμαλώτους. Υποχρέωναν όσους έπιαναν να σκάβουν τον

ίδιο τους τον τάφο και τους εκτελούσαν, χαρακτηρίζοντας τους «προδότες». Συγκινητική ήταν και η προσφορά, αλλά και η αυτοθυσία των Ολλανδών κατοίκων του νησιού που επιχείρησαν να κρύψουν Γεωργιανούς.

Η μάχη στο νησί συνεχίστηκε και μετά τις 5 Μαΐου, όταν οι λοιπές Γερμανικές δυνάμεις στην **Ολλανδία** συνθηκολόγησαν, αλλά και μετά τις 8 Μαΐου, όταν η Γερμανία παραδόθηκε…

Τέτοια ήταν η λύσσα των Γερμανών στο νησί κατά των Γεωργιανών. Στην πραγματικότητα η μάχη έληξε μόλις στις 20 Μαΐου, όταν τελικά έφτασαν στο νησί καναδικά στρατεύματα, καθιστώντας την μάχη στο **Τέξελ**, ίσως την έσχατη του **Β’ ΠΠ** στην Ευρώπη. Από την σύγκρουση το νησί καταστράφηκε. Δεκάδες σπίτια και αγροκτήματα πυρπολήθηκαν. Στη μάχη σκοτώθηκαν τουλάχιστον 565 Γεωργιανοί, 812 Γερμανοί και 120 Ολλανδοί.

Η τύχη που περίμενε τους 228 επιζώντες Γεωργιανούς δεν ήταν καλύτερη. Όλοι, σχεδόν, παραδόθηκαν στους Σοβιετικούς. Από αυτούς 26 μαζί με τις οικογένειές του που είχαν επίσης συλληφθεί εξαφανίστηκαν διά παντός. Οι υπόλοιποι στάλθηκαν σε γκουλάγκ. Ελάχιστοι που επέζησαν απελευθερώθηκαν στα μέσα της δεκαετίας του 1950.

Περισσότερες φωτογραφίες:

(Με πληροφορίες από history-point.gr)